

VERSENYKIÍRÁS és SZABÁLYZAT A 2024/2025. TANÉVRE

XXVI. Savaria országos történelem verseny

A verseny meghirdetője: Eötvös Loránd Tudományegyetem Savaria Regionális Pedagógiai Szolgáltató és Kutató Központ

A verseny célja: A verseny célja, hogy a tehetséges diákok számára lehetőséget biztosítson egyes történelmi korszakokban való elmélyülésre, a képességek újszerű fejlesztésére. Ezek közül is kiemelt szerepet szán a források használatának, a források segítségével ismeretek szerzésének, a szaknyelv helyes használatának, a térben és időben való tájékozódás képességeinek, a kommunikációs képességek fejlesztésének, a problémamegoldó és kritikai gondolkodás kialakításának. A verseny különösen fontos feladatának tekinti a nemzeti és európai identitástudat elmélyítésének segítségét. Mindehhez figyelembe veszi a tanulók életkori sajátosságait.

A verseny kategóriái iskolaszintek szerint:

I. kategória: 9. évfolyamos tanulók és a nyelvi előkészítő évfolyamok tanulói, akik ebben a tanévben a 9. évfolyam tananyagát tanulják

II. kategória: 10. évfolyamos tanulók, ideértve a nyelvi előkészítő évfolyamok tanulóit is, akik ebben a tanévben a 10. évfolyam tananyagát tanulják

A 6 és 8 évfolyamos gimnáziumok 9. és 10. évfolyamos tanulói abban a kategóriában versenyezhetnek, amelynek anyagát az adott évben vagy korábban tanulták.

A jelentkezés és a részvétel feltételei: A versenyre jelentkezhet a történelem iránt érdeklődő valamennyi 9-10. évfolyamos tanuló. A nyelvi előkészítő osztályba járó tanulók nevezhetnek a versenyre, amennyiben az adott tanévben a 9. (I. kategória) vagy a 10. évfolyam (II. kategória) tananyagát tanulják.

A versenyen való részvétel kizáró okai: Azt a versenyzőt, aki a versenyszabályzatot megsértette vagy szabálytalanságot követett el (pl. meg nem engedett segédeszközök használata stb.), a versenyből ki kell zárni. A verseny lebonyolításában olyan személy nem vehet részt, akinél az országos szervező összeférhetetlenséget vagy szabálytalanságot állapít meg. Nem indíthat versenyzőt olyan személy, aki az országos versenybizottság tagja.

A jogorvoslat menete: Az iskolai fordulóval kapcsolatos szabálysértések kivizsgálása és a jogorvoslat az illetékes iskola igazgatójának hatáskörében történik. A vármegyei fordulóval kapcsolatos jogorvoslati kérdésekben az országos versenybizottsághoz lehet fordulni.

A verseny témája, ismeretanyaga, felkészüléshez felhasználható irodalom:

I. kategória: Egyetemes történelem az ókortól 1492-ig; A magyarság története a kezdetektől 1490-ig

1. forduló: Az ókor (a Római Birodalom története a megyei forduló témája)

Témakörök: az ókori Kelet; Hellász és az ókori vallások

a) szerk. Pálincás Mihály (2022): *Történelmi atlasz középiskolásoknak*. Oktatási Hivatal. Ókor 4-7. oldal és a 9. a) térkép

<https://www.tankonyvkatalogus.hu/tankonyv/OH-TOR912ATL> (2024. 06. 27.)

b) szerk. Pálincás Mihály (2020): *Történelem 9*. Oktatási Hivatal

<https://www.tankonyvkatalogus.hu/tankonyv/OH-TOR09TB> (2024. 06. 27.)

- A Civilizáció és államszervezet az ókorban fejezetből az 1-3. lecke a 6-29. oldal
- A Vallások az ókorban fejezet a 48-55. oldal

c) A b) témák elektronikus változatai:

Nemzeti Köznevelési Portál (2024): *Történelem 9*. (NAT 2020). Oktatási Hivatal.

https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020_b/ (2024. 06. 27.)

https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020/ (2024. 06. 27.)

d) Herber-Martos-Moss-Tisza (1993): *Történelem 1. (A kezdetektől i.e. 500-ig)*. Reáltanoda Alapítvány, Budapest. Az egyiptomi Újbirodalom; Izrael története és Fönícia fénykora fejezet. 119-145. oldal

2. forduló: Ókor és középkor (egyetemes történelem)

Témakörök: Az 1. forduló témakörei; A Római Birodalom; A kereszténység kialakulása és terjedése; Hódító birodalmak; A középkori Európa

a) Az 1. forduló szakirodalma

b) szerk. Pálincás Mihály (2022): *Történelmi atlasz középiskolásoknak*. Oktatási Hivatal. Ókor 8-13. és a 15., 17., 19., 21. és 23. oldal

<https://www.tankonyvkatalogus.hu/tankonyv/OH-TOR912ATL> (2024. 06. 27.)

c) szerk. Pálincás Mihály (2020): *Történelem 9*. Oktatási Hivatal

<https://www.tankonyvkatalogus.hu/tankonyv/OH-TOR09TB> (2024. 06. 27.)

- A Civilizáció és államszervezet az ókorban fejezetből a 30-46. oldal
- A Vallások az ókorban fejezetből az 56-64. oldal
- A Hódító birodalmak fejezet 65-80. oldal
- A középkori Európa fejezet 81-114. oldal

d) A c) témák elektronikus változatai:

Nemzeti Köznevelési Portál (2024): *Történelem 9*. (NAT 2020). Oktatási Hivatal.

https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020_b/ (2024. 06. 27.)

https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020/ (2024. 06. 27.)

e) Herber-Martos-Moss-Tisza (1993): *Történelem 1. (A kezdetektől i.e. 500-ig)*. Reáltanoda Alapítvány, Budapest. A krétai és mükénéi civilizáció fejezet. 209-227. oldal

3. forduló: Ókor és középkor

Témakörök: Az 1-2. forduló témakörei; A magyar nép eredete és az Árpád-kor; A középkori Magyar Királyság fénykora

a) Az 1-2. forduló szakirodalma

b) szerk. Pálincás Mihály (2022): *Történelmi atlasz középkorúaknak*. Oktatási Hivatal. Ókor és középkor: 4-24. oldal; valamint a 80-83. oldal, 84. a)-c) és a 86-88. oldal

<https://www.tankonyvkatalogus.hu/tankonyv/OH-TOR912ATL> (2024. 06. 27.)

c) szerk. Pálincás Mihály (2020): *Történelem 9*. Oktatási Hivatal

<https://www.tankonyvkatalogus.hu/tankonyv/OH-TOR09TB> (2024. 06. 27.)

- A magyar nép eredete és az Árpád-kor 115-142. oldal
- A középkori Magyar Királyság fénykora 143-184. oldal

d) A c) témák elektronikus változatai:

Nemzeti Köznevelési Portál (2024): *Történelem 9. (NAT 2020)*. Oktatási Hivatal.

https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020_b/ (2024. 06. 27.)

https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020/ (2024. 06. 27.)

e) Herber-Martos-Moss-Tisza (2005): *Történelem 3. (1000-től 1500-ig)*. Reáltanoda Alapítvány, Budapest. Géza fejedelem uralkodása és a Szent István uralkodása fejezet. 37-40. és 149-157. oldal

f) szerk. Véber Franciska (2009): *Magyarország története* ismeretterjesztő filmsorozat 3. és 4. rész – Államalapítás és Szent István királysága. FilmArt Filmstúdió és Magyar Televízió, rendező: M. Nagy Richárd, Varga Zs. Csaba. URL: <https://nava.hu/id/801506/> (2024. 06. 27.) és <https://nava.hu/id/806408/> (2024. 06. 27.)

Az írásbeli és a szóbeli döntő is tartalmaz magyar és egyetemes történelmi feladatokat a témakörök és a szakirodalom alapján.

II. kategória: Egyetemes és magyar történelem az I. századtól 1848. április 11-ig

1. forduló: Egyetemes és magyar történelem az I. századtól 1456-ig

a) *Történelem 9. (NAT 2020)* Tananyagfejlesztő: Száray Miklós, Dr. Szabados György. Oktatási Hivatal, 1. kiadás, 2020. 56-162. oldal

b) Zsigmond uralkodása. in: Herber-Martos-Moss-Tisza: *Történelem 3. (1000-től 1500-ig)*, Reáltanoda Alapítvány, 1994. 316-321. oldal

c) Harmincnégy nyugodt esztendő, Császári külpolitika, A rendek megerősödése és Hunyadi János. in: Draskóczy István: *A tizenötödik század története*, Pannonica Kiadó, 2000. 186-198. oldal

d) Az érettségien használható történelmi atlasz korszakhoz kapcsolódó részei.

2. forduló: Egyetemes és magyar történelem a IX. századtól a XVIII. század végéig

a) *Történelem 9.* (NAT 2020) Tananyagfejlesztő: Száray Miklós, Dr. Szabados György. Oktatási Hivatal, 82-182. oldal

b) *Történelem 10.* (NAT 2020) Tananyagfejlesztő: Száray Miklós. Oktatási Hivatal, 1. kiadás, 2021. 5-120. oldal

c) Katus László: *Várúrnők és apácák.* in: Rubicon, 2001/ 6. 11-16. oldal

d) Ágoston Gábor: *Az Oszmán Birodalom.* A dinasztia felemelkedése és tündöklése in: Rubicon, 2021/ 5-6. szám 58-69. oldal

e) Oborni Teréz: *Szultán Szulimán találmánya.* A keleti Magyar Királyságtól az Erdélyi Fejedelemségig. in: Rubicon, 2022/ 11-12. szám 83-97. oldal

f) Oborni Teréz: Brandenburi Katalin in: Oborni Teréz: *Erdély fejedelmei*, Pannonica Kiadó, 2002. 126-132. oldal

g) Az érettségien használható történelmi atlasz korszakhoz kapcsolódó részei.

3. forduló:

Írásbeli: Egyetemes és magyar történelem a XV. századtól 1848. április 11-ig (beleértve az áprilisi törvényeket)

Szóbeli: Magyar történelem 1526-tól 1848. április 11-ig

a) Az írásbelin a 2. fordulóhoz megadott szakirodalom is szerepel.

b) *Történelem 10.* (NAT 2020) Tananyagfejlesztő: Száray Miklós. Oktatási Hivatal, 1. kiadás, 2021. 5-169. oldal

c) Varga Szabolcs: *Zrínyi Miklós.* A szigetvári hős, 1508-1566. in: Rubicon, 2014/2. szám 4-11. oldal

d) Mészáros Kálmán-Seres István: *Zrínyi Ilona.* in: Rubicon, 2014/2. szám 20-29. oldal

e) Katus László: A magyar barokk. in: *Az abszolutizmus kora.* Árkádia Kiskönyvtár, Kronosz Kiadó, Pécs, 2019. 141-148. oldal

f) Katus László: A felvilágosult abszolutizmus kezdetei: Mária Terézia, A felvilágosult abszolutizmus kiteljesedése: II. József reformjai. in: *Magyarország története.* Főszerk.: Romsics Ignác, Akadémiai Kiadó, 2007. 518-538. oldal

g) Csorba László: *Bécstől Bécsig*. A „legnagyobb magyar” életútjának főbb állomásai. In: Rubicon, 2016/ 9. szám 56-64. oldal

h) Gazda István: *Széchenyi műszaki alkotásai*. in: Rubicon, 2016/9. szám 72-85. oldal

A nevezés módja, határideje: A versenyre az ELTE SRPSZKK által megadott elektronikus felületen kell nevezni a várható iskolai induló létszám és a nevező iskola elektronikus címe megjelölésével **2024. november 11-ig** az alábbi linken:

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdplBhPQvdwisXsdE70NNbf7dPB2ED3v74S4uth0VQrIleJA/viewform>

Nevezési díj: nincs

Fordulók:

1. forduló: 2025. január 9. 14.00-16.00 óra

A forduló anyagát az ELTE SRPSZKK elektronikus úton juttatja el az iskolákhoz legkésőbb a forduló napján 12 óráig. Az iskolák a feladatlapot a tanulólétszámuknak megfelelően sokszorosítják. A forduló feladatlapját a hozzá tartozó útmutató alapján a szaktanár értékeli. Az iskolai fordulóban legalább 70%-os teljesítményt elérő tanuló jut be a vármegyei/fővárosi fordulóba, akinek az adatait az ELTE SRPSZKK által megadott elektronikus felületre kell felölteni 2025. január 17-ig.

2. forduló: 2025. február 11. 14.00-16.00 óra

A fordulót a versenyzők a vármegyékben kijelölt iskolában teljesítik. A forduló anyagát az ELTE SRPSZKK juttatja el a helyszínre. A megírt dolgozatokat legkésőbb a verseny másnapján postázni kell az országos szervező címére. A vármegyei forduló dolgozatait az országos versenybizottság által felkért szakértők javítják ki.

3. forduló: 2025. április 25-26.

Az országos döntőn a vármegyei fordulók után az országos összesítés után a legjobb teljesítményt nyújtó 15-15 tanuló vehet részt, akiket közvetlenül az ELTE SRPSZKK értesít.

A továbbjutás feltétele, módja az egyes fordulókban: Az iskolai fordulóban legalább 70%-os teljesítményt elérő tanuló jut be a vármegyei/fővárosi fordulóba.

Az országos döntőn kategóriánként a vármegyei fordulók legjobb teljesítményt nyújtó 15-15 tanuló vehet részt.

Az eredmények közzétételének módja: A vármegyei fordulók és az országos döntő eredményeit az ELTE SRPSZKK honlapján teszi közzé: www.srpszkk.hu

Díjazás: Az országos döntőn részt vevő versenyzők emléklapban, könyv- és tárgyjutalomban részesülnek.

A szervezők elérhetősége: Eötvös Loránd Tudományegyetem Savaria Regionális Pedagógiai Szolgáltató és Kutató Központ, Szombathely, Károlyi Gáspár tér 4. Tel.: 94/519-633; e-mail: pulay.terez@srpszkk.elte.hu